

"לדורות" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: פופלינגר	שם פרטי: סמי
--------------------	--------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה
במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי: פופלינגר		בלועזית Poplinger	
שם פרטי איתו נולדתי: סמי		בלועזית Sami	
עיר לידה: פיאטרה ניאמץ		בלועזית Pitra Namz	
שם פרטי ושם משפחה של האב: משה פופלינגר		שם פרטי ושם נעורים של האם: רחל סגל	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: פיאטרה ניאמץ		בלועזית Pitra Namz	
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה)		מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה)	
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: פיאטרה ניאמץ (שם העיר או האזור ושם הארץ)			
במידה והיית בגטו, ציין את שמו		בלועזית	
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו		בלועזית	
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי:		תאריך השחרור:	
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)		ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור	
במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין מתי עד מתי		שנת עליה:	
		1950	
		טרנסילבניה	

נא ספרי/ על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

נולדתי בפיאטרה ניאמץ בשנת 1940 להוריי משה פופלינגר ורחל לבית סגל. הייתי הצעיר בין שישה אחים: הבכור פיליפ ואחריו יוסף, מאיר, ברכה, עקיבא שברומניה נקרא קרול, ואני בן הזקונים.

איני זוכר במדויק את שנות הלידה של כולם, אבל אחי הבכור פיליפ כבר היה נער בוגר בעת ההיא, הוא היה ציוני ותכנן כבר אז לעזוב את רומניה ולעלות לארץ ישראל. לרוע המזל המלחמה אז פרצה והוא הצליח לעלות לארץ מייד עם סיומה. עם פיליפ נפגשתי רק שנים לאחר מכן בישראל. שלושת האחים הנוספים ובהם גם האחיות ברכה הגיעו לישראל אף הם לאחר המלחמה, וזאת מספר שנים לאחר עלייתו של פיליפ, והתגוררו בה עד שנפטרו. ולמעשה כל האחים הגיעו בסופו של דבר לארץ.

מלחמת העולם השנייה החלה כזכור בשנת 1939, כשנה לפני שנולדתי, ולמעשה המציאות שאליה אני נולדתי היא מציאות המלחמה כפי שבה לידי ביטוי ברומניה. כידוע, באותה עת שלט ברומניה שלטון פאשיסטי ששיתף פעולה עם הנאצים. רומניה בעצם הפכה לחלק ממדינות הציר. במסגרת הזאת חיילים רומנים היוו חלק מהכוח הנאצי הלוחם וסייעו לגרמנים, ובעיקר לפלוגות הרצח של ה-SS ה-'איינזאגרופן' במעשי רצח ביהודים בבסרביה שהייתה בעבר שטח בשליטת רומניה ונכבשה על ידי הרוסים, וכן באוקראינה. כוחות רומנים ביצעו גם מעשי טבח והגליה ביהודים וצוענים בתוך רומניה, וידוע שהיו תכניות של הרומנים לגירוש המוני של יהודים למחנות השמדה, אבל התכניות האלה בסופו של דבר לא יצאו אל הפועל ורוב יהודי רומניה שרדו את המלחמה. כמו שידוע לי ולמזלנו הרב, בעיר מגורי לא בוצעו מעשי טבח ביהודים, אבל יחד עם זה התנאים שאליהם התדרדרנו במהלך המלחמה בגלל מדיניות המשטר הרומני ששיתף פעולה עם הנאצים היו קשים מאוד.

אמנם הייתי ילד מאוד קטן בתקופה שבה התחוללה המלחמה ובכל זאת זכור לי שתנאי החיים היו כה קשים שחסר היה לנו אוכל והיינו ממש רעבים. אבא שלי זכרנו לברכה היה קם בשתיים בלילה בשביל לצאת ולנסות ולהשיג לילדים כיכר לחם לאכול, שלא נרעב למוות.

בשלב מסוים אבא שלי נלקח מאיתנו בכפייה על ידי משתפי פעולה עם הגרמנים והושלך למחנה עבודה. בנוסף לקושי הרב שממילא היינו שרויים בו, מזג האוויר הקשה, אווירת האיום והפחד שבה חיינו ותחת מחסור בסיסי במזון, פתאום מצאנו את עצמנו גם בלי אבא, שהוא האדם שכל הזמן הצליח איכשהו להשיג למשפחה מצרכים בסיסיים שהבטיחו את המשך קיומנו. העצם העובדה שהוא נלקח מאיתנו הייתה אף קשה יותר וזאת שכלל לא ידענו שהוא נמצא במחנה עבודה, לא ידענו מה עלה בגורלו ובכלל לא היינו בטוחים שהוא עדיין חי. למזלנו הרב, לאחר שהוא נלקח מאיתנו המשפחה של אמא לקחה את כל המשפחה תחת חסותה ולמעשה עברנו לגור אצלם, באותה עיר.

החיים באותה תקופה היו עבורנו מאוד קשים. בעיקר, כמו שאמרתי, בגלל שכל הזמן הרגשנו במחסור של דברים – בדרך כלל אוכל. עם בגדים איכשהו הסתדרנו כי היינו מחליפים בינינו האחים את הבגדים כל הזמן, אבל מזון בפרוש היה חסר, וזה כל הזמן היה מורגש.

אני לא זוכר אם הלכתי לגן או למסגרת כלשהי, הזיכרונות שלי מתקופת המלחמה מאוד עמומים כי הייתי ממש ילד קטן, אבל הרעב נצרב אצלי. ידוע לי שבעת ההיא גרמנים הגיעו לרומניה ופעלו שם בעצמם או בסיוע של רומנים גויים, והם פעלו נגד האוכלוסייה המקומית הרומנית וגם נגד היהודים. ידוע לי על הרבה מאוד יהודים, כפי שאמרתי גם אבא שלי ביניהם, שבתקופת המלחמה גורשו ביוזמת הגרמנים למחנות עבודה שהפעילו הגרמנים כדי לעזור למכונת המלחמה של הנאצים. הדבר הזה הרס הרבה מאוד משפחות, כי בדרך כלל למחנות העבודה האלה נשלחו הגברים הבריאים שהיו המפרנסים המרכזיים. כמו שאמרתי הגירוש של אבא שלי משה למחנה עבודה עשה לנו מאוד קשה, והיום קשה לי להבין איך אמא שלי הסתדרה והצליחה להחזיק אותנו בריאים ושלמים.

לא זכור לי ספציפית יום סיום המלחמה כי עדיין הייתי מאוד צעיר, אבל כן זכור לי שחילד קטן – לאחר שהמלחמה כבר הסתיימה – הצבא הסובייטי פלש לתוך רומניה וחיילים רוסים הגיעו לעיר שלנו. זכור לי שדווקא זה שיפר קצת את מצבנו, כי הצבא הרוסי אפשר תנועה רבה יותר של אזרחים - הרבה יותר ממה שהיה אפשרי תחת שלטון הפאשיסטים והגרמנים בעת המלחמה – וכך המשפחה שלנו יכולה הייתה לחזור לביתנו.

באותה תקופה, ומייד לאחר הגעת הצבא הסובייטי, אבא שוחרר ממחנה העבודה וחזר הביתה. כל הדברים האלה ביחד שיפרו את מצבנו באופן יחסי למה שהיה קודם לכן. ובעצם אפשר להגיד שעם הניצחון הרוסי על הכוחות הרומנים והגרמנים, המשפחה שלנו הצליחה לשוב לביתה, אבא חזר הביתה, וסוף סוף חזרנו לחיות חיים נורמאליים כמו שהיו לנו לפני המלחמה.

אנא ספרי/ על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(השחרור וחזרתך הביתה, חיך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

כשהסתיימה המלחמה המשפחה שלנו, כפי שאמרתי, חזרה לחיות חיים נורמאליים פחות או יותר כמו שהיה לנו לפני המלחמה. זכור לי שהתחלתי ללמוד אז בביה"ס בעיר מגורינו. זה היה בית הספר היהודי היחיד בעיר והיו בו כ-10 – 15 כיתות. לא זכור לי שהיו לי באותה תקופה חברים גויים, אבל יש לומר כי יחס הרומנים הגויים ליהודים באותה תקופה שלאחר המלחמה היה בסדר, ולמיטב זכרוני לא הייתה אז אנטישמיות נגדנו, לפחות לא אצלנו בעיר. לזיכרוני, לאבא היו גם קשרים טובים עם הגויים. זאת הייתה תקופה שאחרי מלחמה וכולם אז – גם גויים וגם יהודים – ניסו להתפרנס בכבוד ולבנות להם חיים. אבא שחזר ממחנה העבודה התחיל לעבוד בבית חרושת לנייר.

אחי הגדול יוסף התחיל לעבוד בחנות גדולה בעיירה והרוויח כסף שאותו הוא הביא למשפחה. בתקופה ההיא חיינו אמנם חיים נורמאליים כמו שהיינו רגילים ברומניה, אבל אלה היו חיים של דלות יחסית ומאוד היינו צריכים את הכסף שיוסף הביא למשפחה כדי להצטייד במוצרים בסיסיים. אחי מאיר התחיל לעבוד בתור חייט בחנות של בגדים ואני הייתי מבקר אותו שם מידי פעם.

מייד אחרי שהמלחמה נגמרה, כפי שאמרתי, אחי פיליפ שעוד תכנן להגיע לישראל לפני המלחמה עלה לארץ באוניית מעפילים. לרוע מזלו הבריטים תפסו אותו יחד עם מעפילים נוספים שהיו איתו על האוניה והם הועברו למחנה מעצר בקפריסין. מאוחר יותר פיליפ הצליח להגיע לארץ ומשם הוא כתב להורים שלי מכתב שבו הפציר בהם שיבואו גם, עם כל המשפחה, לישראל – שהייתה אז 'מדינה בדרך'.

זכור לי שבתקופה ההיא המונח "פלסטינה" או "ארץ ישראל" היה אצל כל היהודים בסביבה שלנו ברומניה כמו "מחלה" – כל היהודים אצלנו בעיר מאוד רצו להגיע לישראל ואת זה אני זוכר מצוין. אחרי התקופה הקשה של המלחמה נגד הנאצים, ואחרי שכולם הבינו את המימדים של האנטישמיות באירופה ואת הזוועה של רצח העם היהודי בשואה, הייתה הסכמה בקרב כל היהודים באירופה, ואת זה אני זוכר מצוין מהשיחות של המבוגרים בעיר מגורי, שליהודים צריכה להיות מדינה משל עצמם. כולם בסביבתי מאוד רצו את זה והבינו שזה יביא בטחון ליהודים, ושמדינה עצמאית תהיה 'תעודת ביטוח' שיותר לא תהיה שואה וגם לא פרעות ואנטישמיות. אני זוכר מצוין שההורים שלי דיברו על זה אצלנו בבית, בעיקר עם האחים הגדולים, כי אני עוד הייתי יחסית קטן ורק הקשבת.

אבא שלי הלך והוציא פספורטים לי ולאחי עקיבא שהיה מבוגר ממני בארבע שנים. יתר האחים כבר היו גדולים, וכולם בשלב הזה, למעט פיליפ, עוד נשארו ברומניה (הם הגיעו לארץ במהלך שנות החמישים אחרי שאנחנו כבר גרנו כאן). בתקופה שאנחנו מדברים עליה היו מאות יהודים בעיר שגרתו בה, ואני זוכר שתחת האווירה הצינונית שתיארתי, הרבה מאוד מהם החליטו לעלות לישראל וכך הם גם עשו. עיר הולדתי בעצם התרוקנה בהדרגה כמעט מכל היהודים שחיו בה אחרי המלחמה. זאת הייתה חוויה חזקה לראות איך עיר שגרו בה כל כך הרבה יהודים מתרוקנת מהם כמעט לחלוטין ומשנה את צביונה.

לא זכורות לי בדיוק הפעולות הפרוצדוראליות שאבא ואמא עשו ברומניה לפני שעזבנו, אבל העלייה עצמה זכורה לי היטב. נסענו מעיירת מגורינו לנמל בעיר קונסטנצה שברומניה. היו איתנו עוד משפחות של יהודים מהעיירה. כשהגענו לנמל כבר המתינה אוניה גדולה במקום וחיכינו כבר לעלות עליה. מהמשפחה היינו אז רק ההורים שלי, אני ואחי עקיבא שהיה אז בערך בן 14. לא היה איתנו רכוש גדול אבל זכור לי שהיו לנו כמה מזוודות עם בגדים. עלינו לאוניה ואני זוכר שילד קטן מאוד התרגשתי התלהבתי מהעניין ושמחתי לראות כמה שהאוניה גדולה. לזיכרוני מזג האוויר היה קצת חורפי. באוניה קיבלנו חדר מסוים שבו הצלחנו להיכנס ארבעתנו ושם ישנו. האוניה יצאה לדרך בלילה וההפלגה לקחה שלושה ימים וארבע לילות. סה"כ היה לי כִּף בהפלגה – צריך לזכור שהייתי ילד כבן 10, שאף פעם לא הפליג קודם באוניה, וזאת הייתה בהחלט חוויה עבורי. אני זוכר שהתנאים באוניה היו בסה"כ סבירים.

נא ספרי/ על חיך בארץ

(תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

בתום ההפלגה הגענו לשער העלייה בנמל חיפה. אני זוכר שקיבלו אותנו שם מאוד יפה. זכור לי היטב שהיהודים שעלו לארץ לפנינו – שבעצם כבר נחשבו ישראלים וותיקים, אמרו לנו בשער העלייה שטוב שבאנו לארץ, ושהם שמחים מאוד שהייתה לנו היוזמה לעזוב את אירופה ולהגיע למדינת היהודים. זכור לי שמאוד שמחתי לשמוע את הדברים האלה, וגם ההורים שלי שמחו והתרגשו. אני זוכר שהייתה בקרבנו גם התרגשות גדולה לקראת זה שאנו עומדים בקרוב לפגוש בני משפחה שכבר הגיעו לישראל ולא ראינו אותם הרבה זמן, וביניהם גם אחי הגדול פיליפ – שמאז שעלה לישראל לבדו כמה שנים קודם לא ראינו אותו. אני בתור ילד התרגשתי ושמחתי וחשבתני שהנה יש משהו חדש שהוא טוב לעם שלנו.

היינו בשער העלייה בערך כחודש ימים ואז העבירו את המשפחה שלנו למעברת זיכרון יעקב. זיכרון יעקב הייתה כבר אז מושבה יחסית וותיקה, אבל לידה הקימו מעברה. במעברה קיבלנו צרף ששימש את כל המשפחה. הצרף היה צנוע, אבל הספיק לנו ונתן לנו את כל צרכינו. אני זוכר דווקא שהשירותים היו מחוץ לצרף אבל זה היה בסדר מבחינתנו, בעיקר שמחנו שאנחנו בארץ,

והשתדלנו לא להתלונן זאת בידיעה שהתנאים בעתיד בוודאי ישתפרו.

במעברה המשפחה הייתה לזיכרוני למעלה משנתיים. אני התחלתי ללמוד בבית ספר דתי בזיכרון יעקב, אבא עבד בעבודות חקלאות שונות ואמא בישלה וניקתה ובעצם החזיקה את הבית. למדתי בבית הספר הדתי בזיכרון תקופה מסוימת ואז עברתי לישיבה בירושלים. הסיבה שעברתי לירושלים הייתה שלהורים שלי לא היה אז די כסף בשביל לקנות לי מחברות לבית הספר ועד כדי כך היינו עניים שהיה לאבא מאוד קשה אפילו להביא אוכל לכולנו, מה גם שהייתה אז תקופת צנע בארץ. מהסיבה הזאת החלטנו שאני אעבור ללמוד בירושלים. מבחינתי זה היה בסדר גמור כי בתקופה ההיא הייתי נער צעיר, והרגשתי מספיק גדול בשביל לצאת מהבית, להכיר אנשים חדשים ולנסות להיות קצת עצמאי.

הייתי בישיבה בירושלים כחצי שנה, אבל אז אחות של אמא שמאוד חששה שאני אהיה חרדי, ואחיה באורח חיים שהוא מנוגד לאורח החיים של כל שאר המשפחה ועקב כך אתנתק מהמשפחה, שכנעה את אמא שלי להוציא אותי מהישיבה. בעקבות כך, בשנת 1954, נכנסתי למסגרת של 'עליית הנוער' ועברתי לחיות כילד חוץ בחברת הנוער של קיבוץ גת. חייתי בקיבוץ כשנתיים ימים, וזאת הייתה תקופה טובה עבורי שבה התגבשה "הישראליות" שלי. ידיעת העברית שלי מאוד השתפרה בקיבוץ וכן עבדתי יחד עם כל הנערים והנערות בכל מיני עבודות במשק, ובמבט לאחור אפשר לומר שממש היה לי כיף שם. בקיבוץ פתאום הרגשתי מה זה להיות ישראלי: עבדתי בחקלאות, הייתי חבר 'בשומר הצעיר', למדתי עברית מצוין והתחלתי לדבר עברית בלי בעיה, הייתה לי פתאום שפה משותפת עם בני הנוער האחרים מסביבי דבר שלא היה קודם לכן, וגם הכרתי מצוין וקשרתי קשרים עם חבר'ה בני גילי שהיו צברים.

אחרי שנתיים בקיבוץ גת, עברתי לקיבוץ עין השופט. הסיבה שעברתי הייתה כי אחותי ברכה – המבוגרת ממני בכמה שנים – כבר הייתה חברת קיבוץ בעין השופט. היא התגעגעה אלי ומאוד רצתה שאני – אחיה הקטן – אבוא לגור איתה בקיבוץ. בעין השופט חייתי משנת 1956 – תקופת 'מבצע סיני' ועד שנת 1958. בשנת 58 חזרתי הביתה להורים שלי שאז כבר עזבו את המעברה וגרו בשיכונים שבנו לעולים החדשים בזיכרון יעקב. את התיכון כבר סיימתי בקיבוץ, הייתי בחור גדול לפני גיוס, והחלטתי לחזור לבית הורי כדי לעבוד ולעזור להם כלכלית, כי מצבם עדיין לא היה טוב.

בשנת 1959 התגייסתי לצה"ל, לחיל השריון. הוצבתי בחטיבת השריון 'שבע', והוכשרתי כמקלען על טנק שרמן. השירות הצבאי היה מעט קשה באותה תקופה, אבל הצלחתי לשרוד שם בהצלחה. השירות היה אז שנתיים וחצי ובמסגרתו הייתי בבסיס החטיבה בחצור וכן בגדוד 52 ובאימונים שונים שעשינו אז בנגב עם הטנקים.

אני זוכר שכחיל בשריון הייתי מאוד גאה בעצמי ובצה"ל: בתור ילד קטן עוד ברומניה אני כל הזמן חשבתי על מדינת היהודים, ופתאום שהייתי חלק מכוח המגן היהודי, והבנתי את העוצמה של הטנק שלי, העוצמה של הגדוד והחטיבה שאני משתייך אליהם ובכלל עוצמת צה"ל כולו, שהייתה לי הזכות להיות חלק ממנו, פתאום הבנתי שלעם היהודי יש הגנה חזקה על קיומו, ושאני בעצם שומר על העם מפני שאוה נוספת. אני זוכר שהייתי גאה בכך מאוד לאורך כל שירותי הצבאי.

השתחררתי מהצבא בשנת 1961, גרתי אז עם אח שלי עקיבא בפתח תקווה, ועבדתי במפעל לצמיגים 'שמשון' שבעיר. במפעל עבדתי למעשה עוד שנים ארוכות, עד סוף שנות ה-80 שאז היה לי אירוע לבבי ויצאתי לחופשת מחלה. אחרי שהחלמתי התחלתי לעבוד בתחום משק העופות.

בסוף שנות הששים התחתני עם מיכל – בת הוד השרון – לה אני נשוי עד היום. יש לנו בת אחת – רוויטל ושלושה נכדים שהיו בריאים. כולם גרים לא הרחק מאיתנו בהוד השרון – וזה בהחלט מחמם לי את הלב שיש לי את האפשרות לראות את הנכדים הרבה.

אפילו שהיום החיים שלי הם נוחים יחסית ושכיף לי שהנכדים לידי, אני רוצה שתבינו שהחיים שלי בארץ היו לא פשוטים. כחייל מילואים בשריון עברתי 3 מלחמות – זכיתי להשתתף בהגנה על עם ישראל בארץ ישראל. במלחמת ששת הימים – יוני 1967 – החטיבה שבה שירתתי נלחמה נגד הירדנים בעמק דותן, ששם זו הדרך שמובילה לג'נין. במהלך אחד הקרבות, טנק השרמן שהייתי בו התפוצץ ויצאתי משם בנס.

שבע שנים מאוחר יותר, במלחמת יום הכיפורים שהייתה בסתיו 1973, נלחמתי ברמת הגולן במסגרת כוח שריון שלחם בטנקים הסורים. במהלך הקרב נפצעתי, והבחנתי שיש לי חתך בבטן התחתונה. הרופא הצבאי והחובשים חשבו שזה רק שריטה ומרחו לי איזה משחה על הפצע. המלחמה הסתיימה בניצחון ברור שלנו – שכן הסורים נסוגו וצה"ל אף הצליח לפרוץ לתוך סוריה. מייד עם תום הקרבות המשכתי בשירות מילואים בגזרה עוד כשישה חודשים, עד הסכמי הפסקת האש עם הסורים שהיו בשנת 1974. רק לאחר מכן, כאשר השתחררתי והגעתי הביתה סבלתי מכאבים חזקים מאוד במקום שבו נפצעתי, ועשו לי ניתוח. בניתוח הוציאו לי מהבטן, ליד הכליה חתיכת ברזל שהסתבר שהייתה כנראה רסיס של פצצה.

גם למלחמת לבנון הראשונה גייסו אותי כמילואימניק ואני מילאתי את חובתי והתייצבתי, אפילו שכבר הייתי בן יותר מארבעים. בלבנון חשוב לי מאוד לציין, כי הייתה לי אמנם זכות גדולה להגן על עם ישראל בארצו – וکیلד מעיירה ברומניה שחי תחת כיבוש ודיכוי של פאשיסטים ונאצים, זה לא דבר מובן מאליו. אבל חשוב לי שידעו שמלחמות זה לא דבר פשוט, ומן האירועים המלחמתיים לאורך השנים שהשתתפתי בהם כחייל צה"ל, נשארו לי זיכרונות מאוד לא נעימים ואף קשים, שאני בכלל לא רוצה לדבר עליהם. כשמסתכלים בראייה היסטורית אז מבחינתי הכי חשוב שעם ישראל מתקיים בבטחה בארצו, ואם הייתי צריך להקריב בשביל זה משהו במלחמות ההגנה של ישראל – אז הקרבת.

על רקע כל מה שסיפרתי אני רוצה לספר משהו שמאוד כואב לי, וזה שממשלת ישראל טענה בשעתו כי אין להכיר ביהודי רומניה כניצולי שואה בגלל שלדעתה הנאצים בכלל לא נכנסו לרומניה ולא הייתה שם מלחמה. הדבר הזה כאב לי משתי סיבות: הראשונה, כמו שסיפרתי, בגלל שאבא שלי גורש למחנה עבודה ע"י הרומנים שהיו משתפי הפעולה של הנאצים, והמשפחה שלנו ממש התפוררה עד שהגענו לפת לחם. בגלל מה שהיה לנו בשואה ובגלל ההכרה שצריכה לקום מדינה ליהודים באנו לארץ - וכאן הקרבתני מנפשי ומגופי לא מעט במלחמות ישראל. הסבל של השואה הוא שהביא אותי להקריב מעצמי למען ישראל, ולכן מאוד כאב לי שבשעתו הממשלה לא הכירה בסבלנו.

אבל היום אין לי טענות – סוף טוב הכל טוב - בסופו של דבר המדינה כן הכירה בי כניצול שואה ואפילו שהעניין הסתדר באיחור הוא בסוף הסתדר. חבל שעורכי הדין השונים נאלצו לנהל מלחמה נגד המדינה בעניין הזה.

המסר שברצוני להעביר לדורות הבאים:

העם היהודי שילם הרבה מאוד עד שהשגנו את המדינה הזו. יהודים חיו בכל העולם והחלום הציוני לא ממש הצליח להתממש אלא רק אחרי השואה ששם רצחו לנו שישה מליון. רק אז הבינו כולם כמה חשובה מדינה עצמאית שהיא רק שלנו. גם על הקיום שלנו כאן במדינה העצמאית אנחנו שילמנו בהרבה מאוד דם והרבה מאוד מלחמות. אני חושב שיהודים בכל העולם צריכים לקום עכשיו ולהגיע למדינת היהודים ולחזק אותה ולא לחכות עד שיתקפו אותם או שתהיה אנטישמיות רצינית שתסכן אותם, אלא לקום ולעלות עכשיו לישראל ולהצטרף לעם היהודי בישראל ולחזק את המדינה!

יהודים כולם צריכים להתרכז פה. ככה אני ומשפחתי עשינו וככה אני מצפה מכל היהודים בעולם, וכל יהודי שעולה לארץ ולא משנה מאיפה זה מחמם לי את הלב.

ראיון: ערן זלר

הוד השרון, דצמבר 2013